

مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی هلند

مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی هلند از سال ۱۹۳۵ فعالیت‌های خود را با هدف ارتقای سطح دانش و تحقیقات علمی در زمینه تاریخ اقتصادی و اجتماعی آغاز کرده است و در این مدت با فراهم آوردن امکانات گوناگون توانسته است در این راستا هم در داخل هلند و هم در عرصه بین‌المللی گامهای بلندی بردارد. این مؤسسه مجموعه‌های منحصر به فردی دارد که می‌تواند در امر تحقیق و مطالعه مورد استفاده قرار گیرد.

این مؤسسه دارای سه بخش اصلی است: «مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی»(IISH)، «بایگانی تاریخ اقتصادی هلند»(NEHA)؛ که کتابخانه تاریخ اقتصادی EHB، را در خود جای داده است؛ و «موزه مطبوعات هلند»(NPM). همچنین یک بایگانی دیداری شنیداری (AVA) در ساختمان مؤسسه واقع است که در بسیاری زمینه‌ها با مؤسسه تاریخ اجتماعی مشترکاتی دارد و پژوهشگران و مراجعان به مؤسسه می‌توانند از امکانات آن بهره‌مند شوند.

مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی مجموعه‌ای بزرگ و گاه بی‌نظیر از اسناد را فراهم آورده که آن را در اختیار پژوهشگران در زمینه مسائل جنبش‌های اجتماعی قرار داده است. نشریه بین‌المللی تاریخ اجتماعی،^۱ اطلاعات کتابشناسی و اخبار تخصصی بسیاری را در اختیار علاقه‌مندان این رشته قرار می‌دهد.

1. The International Review of Social History

مجموعه‌ها

مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی، طیف گسترده‌ای از منابع و مراجع لازم را برای مطالعات اجتماعی، اقتصادی و انسانی فراهم آورده است. در واقع علت اصلی آغاز به کار مؤسسه در ۱۹۳۵ و انگیزه آن از ادامه کار، دست یافتن و حفظ و حراست از مجموعه‌هایی بوده است که در خطر نابودی قرار داشتند. حاصل این تلاش گردآوردن بیش از ۲۵ کیلومتر مطالب چاپ شده (۷۵۰۰۰ نسخه ادواری و ۶۰۰۰ کتاب و رساله) و شش کیلومتر بایگانی و اسناد است (مؤسسه به تنایی حدود ۳۴۳ بایگانی متعلق به افراد خارجی و حدود ۷۵۰ بایگانی متعلق به افراد هلتندی دارد). به این تعداد باید ۱۷۰۰۰ عکس و کاریکاتور و پوستر را افزود. از مهمترین مجموعه‌های مربوط به سده بیستم، مجموعه‌های آثار شیست - ستدیکالیست‌های اسپانیایی و آثارشیست‌های FAI,CNT و نیز مکاتبات و اسناد دیگری از «اماگلدمون»، بانوی نویسنده آثارشیست، قابل ذکر است. از مهمترین مجموعه‌هایی که در سالهای اخیر به مؤسسه رسیده است، باید به اسناد جنبش‌های مردمی چین در بهار ۱۹۸۹ اشاره کرد. این مجموعه شامل روزنامه‌ها، اعلامیه و عکس‌های مستند است.

به عنوان نمونه‌ای دیگر باید به تلاش‌های بخش روسیه این مؤسسه در گردآوری زندگینامه قریانیان دوران تصفیه‌های استالینی و ثبت و ضبط اطلاعات به دست آمده بر روی میکروفیلم اشاره کرد که هم‌اکنون در آمستردام و مسکو در دسترس پژوهشگران است. بایگانی هلتند مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی نیز گنجینه‌ای است غنی که مقدار قابل توجهی از اسناد تاریخ اجتماعی و سیاسی سده‌های نوزدهم و بیستم هلتند را در خود جای داده است. از مجموعه‌های دیگر باید از کتابخانه کشنر^۱ با حدود ۱۰۰۰ جلد کتاب مربوط به تاریخ اجتماعی و اقتصادی انگلستان از حدود ۱۶۵۰ تا ۱۸۸۰ نام برد که فهرست موجودی آن نیز منتشر شده است.

سه مجموعه HSN, ID, CDS از مجموعه‌های نادری است که اینک در اختیار مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی است. مجموعه CDS مربوط است به فعالیتهای نوجوانان در دهه

1. Kashnor

۱۹۶۰ و در اصل در مرکز استاد جنبش‌های اجتماعی کتابخانه دانشگاه آمستردام بوده است. بنیاد مجموعه ID نیز در ۱۹۷۴ در فرانکفورت گذاشته شد که عمدتاً شامل استاد و اطلاعات مربوط به اوخردهه ۶۰ است. این مجموعه در ۱۹۸۸ به آمستردام منتقل شد؛ HSN مجموعه‌ای است متعلق به «بنیاد تاریخ هلند» که اخیراً به مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی پیوند داده شده است. دستیابی به استاد موجود در مؤسسه از طریق شبکه کامپیوتری ممکن می‌باشد. این مؤسسه به شبکه بین‌المللی اطلاعات کامپیوتری متصل و از این طریق با بسیاری از مؤسسات پژوهشی در ارتباط است. «فهرست الفبایی کتابها و جزوای موجود در مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی»، در ۱۷ جلد، مشخصات کتابشناختی بیش از ۴۰۰/۰۰۰ عنوان کتاب را در خود جای داده است. از آنجا که بسیاری از استاد و مدارک موجود در مؤسسه به صورت میکروفیلم و میکروفیش نگهداری می‌شود، بخشی نیز به این گونه موارد اختصاص داده شده است که این بخش مجهز به دستگاههای خواندن میکروفیلم و میکروفیش است. در حال حاضر نزدیک به یک میلیون عکس و نگاتیو بیش از هزاران پرچم در این مؤسسه نگهداری می‌شود.

پژوهش و انتشارات

از جمله اهداف اساسی این مؤسسه، فراهم آوردن و تسهیل امکانات برای برنامه‌های تحقیقاتی است. دست‌اندرکاران مؤسسه در سالهای اخیر توجه ویژه‌ای به موضوع و روش تحقیق مبدول داشته‌اند و مسائلی مانند مهاجرت، نژادپرستی، احزاب و ساختارهای ملی در مرکز توجه برنامه‌های تحقیقاتی این مؤسسه قرار گرفته است. از دیگر برنامه‌های پژوهشی طرح «تحقیق و مطالعه فعالیتهای کمینترن» است.

بخش انتشارات این مؤسسه نیز با اتکا به امکانات خود و با بهره‌گرفتن از کمک ناشران ملی و بین‌المللی، نتایج تحقیقات را به چاپ می‌رساند.

برگزاری کنفرانس‌های ادبیات‌شناسی

از دیگر فعالیتهای این مؤسسه فراهم آوردن امکان گردآمایی در کنفرانس‌ها و کنگره‌های مختلف برای پژوهندگان مسائل جنبش‌های اجتماعی است. حتی مورخان تازه کار نیز می‌توانند از

فضای این مؤسسه برای بحث و گفتگو استفاده کنند. از جمله عناوین برخی از این کنفرانس‌ها می‌توان از «نژادپرستی و بازکار»، «تاریخ جنبش‌های زنان» و «کمونیسم چینی» یاد کرد.

بایگانی تاریخ اقتصادی هلند^۱ (NEHA)

این مرکز که در واقع بنیان مؤسسه تاریخ اجتماعی بر شالوده آن گذارده شد، هم اینک نیز باداشتن کتابخانه‌ای غنی و مجموعه‌هایی ارزنده در زمینه تاریخ اقتصادی از سده شانزدهم تاکنون از مهمترین بخش‌های این مؤسسه به شمار می‌رود. کافی است که به وجود ۱۰۰/۱۰۰ جلد کتاب، ۷۵/۱۰۰۰ تک نگاشت و ۲/۵۰۰ نشریه ادواری اشاره شود.

موزه مطبوعات^۲ (NPM)

این مرکز فراهم آورنده هزاران عنوان نشریه و بخش قابل توجهی از اسناد مطبوعات هلند، عکسها و طراحی‌های مطبوعات و پوسترها بسیار است.

بایگانی مواد دیداری و شنیداری^۳ (AVA)

بایگانی دیداری و شنیداری دارای ۸۰/۱۰۰۰ عکس، ۳۵/۱۰۰۰ پوستر، ۳۵/۱۰۰۰ قطعه کاریکاتور و تصویر مجلات و شمار بسیار امضا از اشخاص برجسته، دکمه‌های نشان‌دار، پلاکارد، پرچم و دیسک‌ها، نوارهای صوتی و تصویری است.

ایران، قفقاز و آسیای مرکزی

در نیمة ۱۹۹۵ مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی بر آن شد که ایران، قفقاز و آسیای مرکزی را نیز در محدوده فعالیتهاي تحقیقاتی خویش قرار دهد. این بخش نوبنیاد در این زمان کوتاه توانته است مجموعه‌هایی از اسناد جنبش‌های اجتماعی ایران و قفقاز را فراهم آورد. از

1. Netherlands Economic History Archive

2. Netherland Press Museum

3. Audio - Visual Archive

آن جمله است مجموعه عظیمی از اسناد آرشیو کمیترن، مربوط به سالهای ۱۹۴۱-۱۹۲۱ / ۱۳۲۰-۱۳۰۰ش، که در برگیرنده گزارشهای است که بخش‌های مختلف کمیترن و مأموران آنها در منطقه تهیه کرده‌اند. همچنین نشریات درون سازمانی و علی‌ی حزب کمونیست ایران، نشریات ادواری سازمانهای انقلابی ایرانی نظیر «حزب کمونیست ایران»، «کمیته انقلابی ایران»، نشریات نخستین جنبش‌های اصلاح طلبانه در ایران و جنوب قفقاز نیز در آگاهی یافتن از چگونگی پیدایش جریانهای سیاسی و اجتماعی در این منطقه حائز اهمیت بسیار است. در حال حاضر این بخش‌می کوشد که مجموعه عظیم اسناد و نشریات کمیاب و منتشر نشده جنبش‌های اجتماعی ایران و جنوب قفقاز مربوط به سالهای ۱۹۰۰-۱۹۲۱ را گردآورده که شامل اسناد و نشریات (مجله‌ها و روزنامه‌ها) و کتابها و کتابچه‌ها، اعلامیه‌ها، جزوای، بیانیه‌ها و رسائلی می‌شود که اصلاح طلبان، مشروطه‌خواهان، اتحادیه‌های صنفی و احزاب سیاسی منتشر کرده‌اند. این بخش تاکنون توانسته است اسنادی را که در بایگانی‌های دولتی روسیه تزاری و شوروی موجود بوده است، به دست آورد.

گردد آوردن اسناد تاریخ سیاسی و اجتماعی ایران از پایان جنگ جهانی دوم از دیگر اهداف این بخش است. این مرکز توانسته است با همکاری برخی از مؤسسه‌های پژوهشی، نظیر «مرکز اسناد و پژوهش‌های ایرانی» در پاریس، تعداد زیادی از کتب و کپی اسناد مربوط به تاریخ اجتماعی پنجاه سال اخیر ایران را در مؤسسه بین‌المللی تاریخ اجتماعی آمستردام فراهم آورده. در کنار مجموعه‌های اسناد نوشتاری بخش ایران، مؤسسه طرح گردد آوردن تاریخ شفاهی را آغاز کرده است که عمدتاً شامل نوارهای ویدئویی، مصاحبه با گروهی از رهبران و پیشوavn جنبش‌های چپ در ایران است.

